

කිසියම් සාහිත්‍ය නිර්මාණයක් විචාරය කිරීමේදී අපි අවධානය යොමු කළ යුතු කරුණු මොනවා ද, සාහිත්‍ය විචාරවාද යනු මොනවා ද, විවිධ වූ සාහිත්‍ය විචාර වර්ග පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම මෙම පරිච්ඡේදයේ මූලික අභිලාෂය වේ.

2.1 සාහිත්‍යය විචාරය

සාහිත්‍ය නිර්මාණයක වටිනාකම පවතින්නේ එම විචාරයට ලැබෙන සාධනීය ප්‍රේක්ෂක අදහස් මතය. එසේ වූ සාහිත්‍ය නිර්මාණ සඳහා විශේෂ වූ අදහස් දක්වන විචාර ලෙස සමාජ ගත වේ. සාහිත්‍ය විචාරයක් යන්න කුමක්දැයි විමසා බැලීමේදී සාහිත්‍ය විචාරය හා විචාරයක කාර්යභාරය කෘතියේදී මහාචාර්ය කුලතිරක කුමාරසිංහ මහතා ප්‍රකාශ කර ඇත්තේ, සාහිත්‍ය විචාරයක් යනු “ සාහිත්‍ය කෘතියක අර්ථය හා රසය ගැඹුරින් උකහා ගැනීමේ සියුම් වින්දන ශක්තියකින් යුත් විද්වතුන් විසින් සාහිත්‍ය කෘතිවල නිර්මාණ ශක්තිය හා සාර්ථක අසාර්ථක භාවය අරඹයා හේතු යුක්ති දක්වමින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන තර්කානුකූල ප්‍රකාශන සාහිත්‍ය විචාරය හෙවත් සාහිත්‍යයේ විවේචනය ලෙස හැඳින්වීමට පුළුවන” යනුවෙනි.

එසේම සාහිත්‍ය විචාරය යනු කුමක්දැයි අර්ථ දක්වන මහාචාර්ය ටී.එස්.ඒලියට් මහතා ප්‍රකාශ කර සිටින්නේ “ සාහිත්‍ය විචාරය යනු කෘතිය විශ්ලේෂණය කර එහි තත්ත්වය නිර්මාණය කිරීමත්, එමඟින් රුචිකත්වය නිවැරදි කිරීමත් වේ යනුවෙනි.

එසේ බලන විට සරලව ගත් කළ සාහිත්‍ය විචාරයක් යනු යම්කිසි සාහිත්‍යය නිර්මාණයක් පිළිබඳව මනා රසවින්දනයකින් යුත් පුද්ගලයකු විසින් එම නිර්මාණය පිළිබඳව දක්වන අර්ථවත් අර්ථකථනයයි. එසේම සාහිත්‍ය විචාරයක් සිදුකිරීමේදී විචාරකයකු සමාජගත කරන්නා අදහස අනුව එම සාහිත්‍ය නිර්මාණය කෙරෙහි සමාජය බලන කෝණය තීරණය වේ. අතීතයේ සිට මේ දක්වා දියුණුව සාහිත්‍යය නිර්මාණ තුළ වර්ධනයට මූලික වූ හේතුව ලෙස අපට අවබෝධ වන්නේ සාහිත්‍ය විචාරයයි. අතීතයේ සිට මේ දක්වා විචාරකයකු යම්කිසි විචාරයක් සිදු කිරීමේදී අවධානය යොමු කළ යුතු කරුණු දෙකක් පිළිබඳව ආචාර්ය ආරියදාස මිල්ලගහතුන්න මහතා එතුමාගේ විචාර සිද්ධාන්ත ග්‍රන්ථයේ දී පැහැදිලි කිරීමක් සිදුකරයි. එනම් “ එම පළමුවැන්න වන්නේ විචාරයට භාජනය වන කෘතිය හෝ නිර්මාණය පිළිබඳ තත්ත්වාවබෝධයක් ඇති කිරීමයි. අප්‍රත්‍ය යමක් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමත් නොපැහැදිලි යමක් පැහැදිලි කිරීමත් සාහිත්‍යයේ මූලික කරුණ බව සාහිත්‍යය දර්පණය ලියූ විශ්වනාථ දක්වයි. මයිකල් රොබට් නම් ඉංග්‍රීසි සාහිත්‍යය විචාරකයා පෙන්වා දෙන්නේ සාහිත්‍ය නිර්මාණයක අර්ථය හා රීතිය පැහැදිලි කොට දීම විචාරකයා සතු කාර්යය බවයි. ටී.එස්.ඒලියට් නම් විචාරකයා සාහිත්‍ය නිර්මාණයක අර්ථය මතුකොට දැක්වීමත් පාඨකයාගේ රසඥතාවය ආමකට හැරවීමත් විචාරකයා සතු කාර්යයක් බව පෙන්වා දෙයි. (මිල්ලගහතුන්න, 2013.9)

මේ අනුව අධ්‍යයනය කිරීමේදී විචාරකයකු සතු පළමු කාර්යය වන්නේ විචාරය පිළිබඳ නිවැරදි තත්ත්වාව අවබෝධයක් ලබා ගෙන එම සාහිත්‍යය නිර්මාණය පැහැදිලි වන ලෙස අදහස් දැක්වීමයි. එහිදී නිර්මාණකරු එම නිර්මාණයට පහදක කරගත් අත්දැකීම හෝ තේමාව කෙබඳුද යන්න පැහැදිලි අදහසක් සමාජගත කිරීම මෙහිදී සිදු විය යුතුය.

එසේම විචාරකයකු සතු දෙවන කාර්යය කුමක්ද යන්න පිළිබඳව අවධානය යොමුකිරීමේ දී විචාරකයා සතු දෙවන කාර්යය වන්නේ එසේ අර්ථය පැහැදිලි කිරීමෙන් පසුව එම කෘතියේ හෝ කාව්‍ය නිර්මාණයේ උසස් පහත් බව පිළිබඳව ගුණම විනිශ්චයක් ඉදිරිපත් කිරීමයි. එනම් මෙහිදී විචාරකයා කළ යුතු වන්නේ එම නිර්මාණය විශිෂ්ට එකක්ද අසාර්ථක ප්‍රයත්නයක්ද යන්න පැහැදිලි කර දැක්වීමයි. (මිල්ලගහතුන්න, 2013.10)

සාහිත්‍ය විචාරකයකුගේ කාර්යය මේ ආකාරයෙන් විස්තර වුව ද යම් නිර්මාණයක තේමාව හා අර්ථය පැහැදිලි කළ පමණින් විචාරයක් සාර්ථක විචාරයක් බවට පත් නොවේ. විචාරයක් සාර්ථක වීමට නම් නිර්මාණය සතු දුබලතා හා යහපත් ලක්ෂණ පිළිබඳව තාත්කාලීනවම ලබා දිය යුතුය. කෙතරම් සංකීර්ණ නිර්මාණයක් පිළිබඳව විචාරයක් වුව ද පාඨකයා හට සරලව නිර්මාණය පිළිබඳව පැහැදිලි ලෙස අර්ථය විග්‍රහ කර දීම ට හැකි විය යුතුය.

එසේම සාහිත්‍යය නිර්මාණයක් විචාරය කිරීමේ දී රචකයාට නැවත වරක් පෙර අවස්ථාවට පෙර සාර්ථක ලෙස නිර්මාණයක් එළි දැක්වීමට එම විචාරය රුකුලක් විය යුතුය. එලෙස පෙර නිර්මාණය සාධනීය හා විශේෂයෙන්ම ලක්ෂණ විචාරය තුළින් හඳුනාගෙන නැවැති සිදු කරන නිර්මාණය සාර්ථක ලෙස සිදුකිරීමට රචකයාට හැකි විය යුතුය.

එසේම යම් සාහිත්‍ය නිර්මාණයක් පිළිබඳව සාමාන්‍ය පාඨකයා හට අවබෝධයක් නොවුවද එම නිර්මාණය පිළිබඳ විචාරක අදහස් පරිශීලනය මගින් එම නිර්මාණය පිළිබඳව පුළුල් අවබෝධයක් සාමාන්‍ය පාඨකයා හැඩ ලබා ගැනීමට හැකි විය යුතුය. එසේම එයින් සාමාන්‍ය පාඨකයාගේ දැනුම වර්ධනය වීම ද සිදුවිය යුතුය.

එසේම සාහිත්‍යය නිර්මාණයක් විචාරයට ලක් කරන විචාරකයකු සතුව පැවතිය යුතු මූලික ලක්ෂණ තුනක් පෙන්වා දිය හැකිය.

1. රසඥතාව
2. ගුණාත්මක අවබෝධය
3. ජීවිතය පිළිබඳ අවබෝධය

1. රසඥතාව (රස විඳීමේ ශක්තිය)

සාහිත්‍ය විචාරකයකු සතු ගුණාංග පිළිබඳව අවධානය යොමුකිරීමේ දී විචාරකයකු සතුව පැවතිය යුතු ගුණාංගයක් ලෙස රසඥතාවය හෙවත් රස විඳීමේ ශක්තිය පෙන්වා දිය හැකිය. රසඥතාවය යනු කුමක්ද යන්න පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීමේ දී " පැරණි සංස්කෘතික විචාරකයන් මෙම ලක්ෂණය හඳුන්වා දී ඇත්තේ වාසනා යන වචනයෙනි. සාහිත්‍ය විචාරකයා තුළ භාෂාව හා සාහිත්‍යය පිළිබඳව කෙතරම් අවබෝධයක් තිබුණ ද රසවිඳීමේ ශක්තියෙන් තොරව එම කාර්ය ඉටුකළ නොහැකිය. සාහිත්‍ය කෘතියකින් රසයක් දැනවීමයි. එම රසය විඳගැනීමට විචාරකයාට නොහැකි නම් මෙම කෘතියේ උසස් පහත් බව අන්‍යයන්ට පෙන්වා දීමට කිසිසේත් හැකියාවක් නොලැබේ. (මිල්ලහනතුන්න,2013.13)

2. තුලනාත්මක අවබෝධය

සාහිත්‍ය විචාරකයකු සතුව පැවත යුතු තවත් ගුණාංගයක් ලෙස තුලනාත්මක අවබෝධය පෙන්වා දිය හැකිය. එහිදී තුලනාත්මක අවබෝධය යනු කුමක්දැයි විමසීමේ දී "සාහිත්‍ය කෘතියක් පිළිබඳ ගුණ විනිශ්චයක් ඉදිරිපත් කිරීමට වෙනත් සාහිත්‍ය කෘති සමග සැසඳීමට විචාරකයාට හැකි විය යුතුය. එසේ නැතිනම් කිසියම් කෘතියක දක්නට ලැබෙන ඇතැම් ලක්ෂණ පූර්ව ලක්ෂණ ලෙස සාහිත්‍ය විචාරකයාට හඳුන්වනු නමුත් වෙනත් සාහිත්‍ය කෘති කියවා නොමැති පාඨකයාට ඒවා සුලභ ලක්ෂණ ලෙස පෙනෙන්නට ඉඩ ඇත. දෙවැනි අවස්ථාවකදී සාහිත්‍ය විචාරකයාගේ අදහස් කෙරෙහි පාඨකයා එතරම් විශ්වාසයක් නොතබයි. " (මිල්ලහනතුන්න,2013.14)

සාහිත්‍ය විචාරකයකු විසින් යම් සාහිත්‍යයක් නිර්මාණයක් විචාරය කරයි නම් එම විචාරකයා හට අනෙකුත් සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථ පිළිබඳව ද අවබෝධයක් පැවතිය යුතුය. එසේ නොමැති නම් එම සාහිත්‍යය නිර්මාණය සඳහා පාදක වූ අත්දැකීම් කෙතරම් සාර්ථක ලෙස සමාජයට ඉදිරිපත් කර තිබේ ද යන්න පිළිබඳ අවබෝධයන් නොලැබේ. එසේම එම සාහිත්‍යය නිර්මාණයේ අර්ථය පිළිබඳව ද නිවැරදිව අර්ථකථනයක් නොලැබේ. බොහෝ සාහිත්‍ය නිර්මාණ අධ්‍යයනය කොට විචාරය සිදු කරන පුද්ගලයකු හට සාහිත්‍ය නිර්මාණයක් අධ්‍යයනය කළය කළ විට එහි දුබලතා හා ප්‍රබලතා පහසුවෙන් හඳුනා ගත හැකිය. එහිදී විචාරකයා හට සාහිත්‍ය නිර්මාණය අනෙක් සාහිත්‍ය නිර්මාණ සමඟ සංසන්දනය කොට විචාරයක් ලබා දිය හැකිය. එම සංසන්දනාත්මක හැකියාව නොහොත් තුල්‍යාත්මක අවබෝධය විචාරකයකු සතු අත්‍යවශ්‍ය අංගයකි.

3. ජීවිතය පිළිබඳ අවබෝධය

සාහිත්‍ය විචාරකයකු සතු විය යුතු තවත් ගුණාංගයක් ලෙස ජීවිතය පිළිබඳ අවබෝධය පෙන්වා දිය හැකිය. " කාව්‍යයකින් හෝ නවකතාවකින් හෝ ලේඛකයා වැයම් කරන්නේ ජීවිතය පිළිබඳ කිසියම් අත්දැකීමක් නිරූපණය කිරීමයි. කාව්‍ය රචනාවල බොහෝ විට දක්නට ලැබෙන්නේ එදිනෙදා ජීවිතය ඇසුරෙන් සකස් කරන ලද විවිධ සංකල්පනාවන්ය. කෙටි කතාවක් හෝ නවකතාවක දක්නට ලැබෙන්නේ එදිනෙදා ජීවිතයේ මිනිසුන් අතර ඇතිවන විවිධ සම්බන්ධතා හා ගට්ඨන පිළිබඳ ප්‍රවෘත්තිය. මේ අනුව විචාරකයා කාව්‍ය නිර්මාණයක නැත්නම් නවකතාවක අගය තීරණය කිරීමට නම් මුල් වී ඇති ජීවන ප්‍රවණති අගය වටහා ගත යුතුය. " (මිල්ලන්හැන්, 2013.14)

හමාව පිළිබඳ පුළුල් දැනුමත් සහිත පුද්ගලයකු වුව ද සමාජයේ සිදුවන ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳව අවබෝධයක් නොමැති විචාරකයකු හට සාහිත්‍යය නිර්මාණයන් නිවැරදි ලෙස විචාරය කළ නොහැකිය. එයට හේතුව වන්නේ සාහිත්‍යය නිර්මාණ ප්‍රායෝගික ජන ජීවිතය සමඟ ප්‍රබලව සම්බන්ධ වීමයි. එම නිසා ප්‍රායෝගික ජන ජීවිතය සම්බන්ධව අවබෝධයක් නොමැති පුද්ගලයකු හට නිවැරදිව අර්ථකථන සහිත සාහිත්‍ය නිර්මාණයක් සිදුකළ නොහැකිය. එම නිසා සාහිත්‍ය විචාරකයකු සතු විය යුතුම ගුණාංගයක් ලෙස ජීවිතය පිළිබඳව අවබෝධය පෙන්වා දිය හැකිය. එසේ වූ සාහිත්‍ය විචාරය තුළ විවිධ වූ විචාර වර්ගයන් හඳුනා ගත හැකිය.

1. මනෝවිද්‍යාත්මක විචාරය
2. පුරාණෝක්ති විචාරය
3. සංවාදාත්මක විචාරය
4. මානවවාදී විචාරය
5. මාක්ස්වාදී විචාරය
6. ප්‍රායෝගික විචාරය
7. තුල්‍යාත්මක විචාරය
8. කාන්තාවාදී විචාරය

මනෝ විද්‍යාත්මක විචාරය

ඕනෑම නිර්මාණයකට ක්‍රියාවකට මුල් වන්නේ මිනිස් සිතයි. එම නිසා කිසියම් නිර්මාණයක් විචාරය කිරීමේ දී මිනිස් වෛකසික පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය කරුණකි. එම නිසා සාහිත්‍ය විචාරයේ දී මනෝවිද්‍යාත්මක විචාරයේ ඉතා වැදගත් වේ. " මෙම ක්‍රමය අනුගමනය කරන විචාරකයා සාහිත්‍ය කෘතීන් අනාවරණය වන ලේඛකයාගේ පෞද්ගලික තොරතුරු පැහැදිලි කර දීමට උත්සාහ දරයි. (මිල්ලහතැන්න,2013.19) එයින් අදහස් කරනුයේ සාහිත්‍ය නිර්මාණයක් බොහෝ විට නිර්මාණ වන්නේ රචකයාගේ පෞද්ගලික අත්දැකීමක් හෝ ඔහු අසා දැනගත් අත්දැකීමක් මගිනි. එම නිසා එම අත්දැකීම් නිර්මාණය වන්නේ රචකයාගේ මනෝභාවයන්ට අනුවය.

මනෝවිද්‍යාත්මක විචාරය බිහි කිරීමේ දී එයට දැඩි ලෙස බලපාන ලද්දේ විසි වන සියවසේ මුල් භාගයේ බිහි වූ ඔස්ට්‍රියානු ජාතික සිග්මන්ඩ් ප්‍රොයිඩ් නම් ලේඛකයාගේ මනෝ විද්‍යාව පිළිබඳ විත්තනයයි. (දිසානායක,2014.71) පහුගෙ මනෝවිද්‍යාව පිළිබඳ කෘති බිහිවීමේදී එම කෘතිය සමාජයේ එක් එක් අංශ කෙරෙහි විවිධාකාරයෙන් බලපෑවේය. එසේ බල පෑ එක් අංශයක් ලෙස විචාර සංකල්පය පෙන්වා දිය හැකිය.

" මනෝවිද්‍යාත්මක සාහිත්‍ය විචාරකයන්ගේ අවධානය ප්‍රධාන වශයෙන් යොමු වන්නේ සාහිත්‍ය කරුවාගේත් සාහිත්‍ය විචාරයන්හි විත්‍රික වර්තයන්ගේත්, චිත්ත වෘත්තිය කෙරෙහිය. මේ සම්ප්‍රදායික මනෝවිද්‍යාත්මක විචාරයේ මූලික ලක්ෂණයයි. උදාහරණයක් වශයෙන් දොස්තෝව්ස්කි ගේ හෝ ලෝරන්ස්ගේ නවකතාවක් ගෙන බලමු. එහිදී සාහිත්‍යය විචාරකයන්ගේ සැලකිල්ලට පාත්‍ර වන්නේ ඒ ලේඛකයාගේ වෛකසික තත්ත්වයන් සාහිත්‍ය නිර්මාණවල පිළිබිඹු වන ආකාරයත්, ඒ නවකතාවල ඇතුළත් වර්තයන්හි සංකීර්ණ මානසික තත්ත්වයන් ශ්‍රෝයීඩ් ගේ එක සිතාත්ත හා ගැලපෙන ආකාරයත්ය. (දිසානායක,2014.72)

සාහිත්‍ය විචාරයා සිදු කිරීමේ දී සාහිත්‍යය නිර්මාණකරුගේ මනෝභාවය හඳුනාගැනීම ඉතා වැදගත් වේ. එවිට එම සාහිත්‍යය නිර්මාණයෙන් සමාජයට දීමට අපේක්ෂා කරන පණිවිඩය නිවැරදිව සමාජයට දිය හැකිය. සාහිත්‍ය නිර්මාණයක් සමාජගත වීමේ දී එයට ලබා දෙන විචාරයන් මත එම සාහිත්‍යය නිර්මාණයේ සාධනීය විශේෂණය බව තීරණය වේ. එම නිසා සාහිත්‍ය නිර්මාණයක් විචාරය කිරීමේදී සාහිත්‍යකරුවාගේ මනෝභාවය පිළිබඳ පුළුල් අවබෝධයක් තිබිය යුතුය.

2. පුරාණෝක්ති විචාරය

වර්තමාන සමාජයේ සිදුවන සියලු දේ අතීතය නැතහොත් පුරාණය සමග බැඳී පවතී. සෑම අංශයකම පාහේ අපට දැක ගත හැකි කරුණක් වන්නේ අතීතයේ පැවති යම් යම් දේ වර්තමානය සමග ගැලපීමයි. එය සාහිත්‍යය නම් අංශයට ද එසේම බලපා ඇත. සාහිත්‍ය විචාරකයකු විසින් සාහිත්‍යය නිර්මාණයක් විචාරය කිරීමේ දී ද එවැනි පුරාණ කියමන් හා සාහිත්‍යය ලක්ෂණ හඳුනා ගත යුතුය. එයින් සාර්ථක සාහිත්‍ය විචාරයක් එළි දැක්වීමට හැකිය. " හැම සමාජයෙකම පුරාණෝක්ති ඇත. පුරා ඉතිහාසික යුගවල පටන් පැවත එන්නේ මේ පැරණි කතා පුවත් ස්වාභාවිකත්වයෙන් උත්තර ස්වාභාවිකත්වයන් අතර හේදය නොපිළිගැනෙනු සමාජ සංවිධාන වල බිහි වූ ඒවාය. හැබැවින් මේ පුරාණෝක්තිවල මිනිසුන්, සිවුපාවුන්, දෙවියන්, රකුසන් වැනි අද මානුෂීය බලවේගයන් එකම ලෝකයක වෙසෙන බව කිව හැකිය. එම පුරාණෝක්ති මගින් සමාජයෙහි යහ පැවැත්මට අවශ්‍ය කාර්යභාර ගණනාවක් ඉටු විය. ගුණධර්ම සංස්ථාපනය, සාරධර්ම ව්‍යාප්තිය, උපසංස්කෘතික ඥාන ප්‍රසාරණය යනාදේ ඉන් වැදගත් තැනක් උසුලයි. (දිසානායක,2014.81)

පුරාණෝක්ති යනු පුරාවෘත්ත නොවේ. පුරාවෘත්ත කිසියම් මානව පසුබිමකින් උපත ලබයි. නමුත් පුරාණෝක්ති යනු මිනිස් සිත තුළ ඇතිවන විත්තනයන්ය. ඒවාට මානව පසුබිමක් අවශ්‍ය නොවේ. ඒවා සත්‍යය සිදුවීම් පාදක කොටගෙන ලියවන සිදුවීම් නොවේ. ගැඹුරු මානව වෛකසිකවල උපදින හැඟීම් සමුදායක් වේ. ඒවා තම සිතැඟි පරිදි නිර්මාණය වුවද එයින් සමාජයට බොහෝ වටිනා පණිවුඩ ලබා දිය හැකිය. " පුරාණෝක්ති හා පුරාවෘත්ත අතර වෙනසක් පවතී. පුරාණෝක්ති මෙන් නොව පුරාවෘත්ත කිසියම්

මානව ඓතිහාසික පසුබිමකින් උපත ලබයි. පුරාණෝක්තික විග්‍රහය සාහිත්‍යයට පමණක් සීමා වී නැත. උදාහරණයක් වශයෙන් මානව විද්‍යාඥයකු වන ක්ලොයිඩ් ලෙවි ගේ පර්යේෂණ සලකා බැලිය හැකිය. ඔහුගේ මතයට අනුව ඇතැම් ගැඹුරු මානව චින්තනයන් ප්‍රකාශ කරන භාෂා විශේෂයක් ලෙස පුරාණෝක්ති සැලකිය හැකිය. (දිසානායක,2014.84)

ඒ අනුව බලන විට පුරාණෝක්ති විචාරය යනු අතීතයේ පැවති සාහිත්‍යය නිර්මාණයක් විචාරයට යොදාගත් මානව වෛතසික චරිතමානයේ ද යොදා ගෙන විචාරයන් සිදුකිරීමයි.

3. සංවාදාත්මක විචාරය

සංවර්ධනාත්මක විචාරය බොහෝවිට ප්‍රයෝජනයට ගැනෙනුයේ නවකථා විචාරය කිරීමේදී ය. එනම් නවකතාවක් රචනා කිරීමේදී එම නවකතාව ඒක වාදී ස්වරූපයෙන් හෝ බහුවාදී හෙවත් සංවාදී ස්වරූපයක් පැවතිය යුතු බවයි. (දිසානායක,2014.94) මෙම සංවාදාත්මක විචාර සංකල්පය ලොවට ගෙන එන ලද්දේ රුසියන් ජාතික මිකායිල් හක්තින් විසින් විසි එක්වෙනි සියවසේදීය. (දිසානායක,2014.93)

සංවාදනාත්මක විචාරය යන වචනය ඇසූ පමණින් අප සිතට නැගෙන්නේ යම් සාහිත්‍ය නිර්මාණයක් සංවාදාත්මක ආකාරයෙන් විචාරයට ලක් කිරීමයි. එහෙත් සංවාදාත්මක විචාරය යන්නේ හක්තින් අදහස් කරනුයේ සංවාදය යන සංකල්පය උපයෝගී කොටගෙන නවකතාව නමැති ප්‍රකාශන මාධ්‍ය සියුම් ලෙස විවරණය කළ හැකි බවයි. (දිසානායක,2014.94)

සංවාදාත්මක විචාර සංකල්පය ලොවට හඳුන්වා දුන් මිකායිල් හක්තින් ප්‍රකාශ කර සිටින්නේ නවකතාවක සමාජ ආර්ථික සංස්කෘතික යන අංගයන් පිළිබඳව අපට අදහසක් ලබා ගත හැකි වන්නේ නවකතාවක සංවාද කළිනි. එම නිසා සාහිත්‍ය විචාරයන් ද සංවාදනාත්මක ලෙස සිදු කළ යුතු බව ඔහුගේ අදහසයි. එනම් බහුවාදී ස්වරූපයෙන් සිදු කළ යුතු බවයි.

4. මානවවාදී විචාරය

මිනිසාට සිදුවන සියල්ලම සිදුවන්නේ බලවේගයන්ට අනුව නොව මිනිසාගේම ක්‍රියාවන් නිසා බව පසක් කරන විචාරවාදී ක්‍රමය මානවවාදී විචාර ක්‍රමය ලෙස හඳුනාගත හැකිය. මෙම සංකල්පය කලාවට පමණක් නොවේ අනෙකුත් අංශ කෙරෙහිද ද බලපෑවේය. මෙම මතවාදය සාහිත්‍යය කෙරෙහි බලපානු ලැබුවේ 17 වන සියවසේ පටන්ය.(දිසානායක,2014.113)

මනෝ වෛද්‍ය කුමක්ද යන්න පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීමේදී ” මානව වාදය මිනිසාගේ ස්වාධීපත්‍රිය ඉස්මතු කොට දක්වයි.මිනිස් දිවි පෙවෙත උත්තර මානුෂීය බලවේගයන්ට අනුව සකස් නොවන බවත් තම තමන්ගේ ක්‍රියාවන්ට අනුවම සකස් වන බවත් මිනිසාගේ දිනුම් පැරදුම් දොම්නස සොම්නස මිනිසාගේ ම ක්‍රියාවන්හි පලයක් බවත් මනෝවාදීහු අවධාරණයෙන් ප්‍රකාශ කරයි. (දිසානායක,2014.113)

5. මාක්ස්වාදී විචාරය

සාහිත්‍යය නිර්මාණ කෙරෙහි සමාජ ධර්මතා බලපාන ආකාරයෙන් මෙ මඟින් අවධාරණය කෙරේ. මාක්ස්වාදී විචාරය සමාජගත කිරීමේ ගෞරවය හිමිවන්නේ කාල් මාක්ස් (1818 - 1883) හා ෆ්‍රෙඩ්රික් එංගල්ස් (1820 - 1895) යන චින්තකයන් දෙදෙනා හටය. (දිසානායක,2014.116)

මාක්ස්වාදී විචාරය පිළිබඳව අදහස් දක්වන විචාරකයන් එහි එක් ප්‍රබල මූලධර්මයකට සියල්ලෝම එකඟ වේ. ”එනම් සාහිත්‍ය කෘති නිසි ලෙස වටහාගත හැක්කේ පුළුල් සමාජ සන්නාවකට සම්බන්ධ කරමින් පමණක් බවයි. සාහිත්‍ය නිර්මාණය කෙරෙහි කලාකරුවන් කෙරෙහි පාදක ලේඛකයා කෙරෙහිත් සමාජ ධර්මතා බලපාන ආකාරය විමසීම මාක්ස්වාදී ක්‍රමවල වැදගත් ලක්ෂණයකි.” (දිසානායක,2014.117)

ඒ අනුව මාක්ස්වාදී විචාරයේ යෙදී නිර්මාණය කෙරෙහි, රචකයා කෙරෙහි, පාඨකයා කෙරෙහි සමාජ ධර්මතා බලපාන ආකාරය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි

6. ප්‍රායෝගික විචාරය

විචාර ක්‍රම අතර පවතින තවත් විචාර ක්‍රමයක් ලෙස ප්‍රායෝගික විචාර ක්‍රමය පෙන්වා දිය හැකිය. මෙම විචාර ක්‍රමය පිළිබඳව මුල්වරට ග්‍රන්ථයක් රචනා කරන ලද්දේ 1929 දී ආචාර්ය අයි.එස් ඊවඩ් නම් ලේඛකයා විසිනි. (මිල්ලගහතැන්න,2013.20)

මෙම විචාර ක්‍රමයේ මූලික ලක්ෂණය වන්නේ සාහිත්‍යය නිර්මාණය වචන සියුම් ලෙස විචාරයට ලක් කිරීමයි. කතුවරයාගේ වින්දන ශක්තිය, ජීවිතය පිළිබඳ අවබෝධය, ආදී කරුණු වටහා ගත හැකි එකම ක්‍රමය ලේඛකයාගේ භාෂාව සියුම් ලෙස පරීක්ෂා කිරීම බව මින් පසු බොහෝ විචාරකයන්ට පැහැදිලි විය. (මිල්ලගහතැන්න,2013.20) මෙහිදී සාහිත්‍යයේ භාෂාව විග්‍රහ කිරීම සම්බන්ධයෙන් ආචාර්ය අයි.ඊ ඊවඩ් මහතා ප්‍රධාන අංගලක්ෂණ හතරක් ඉදිරිපත් කරයි.

1.උද්වේගය

සාහිත්‍ය නිර්මාණය රචනා කිරීමට මුල් වූ වස්තු විෂය

2.භාවාකල්පය

රචකයා විසින් ඉදිරිපත් කරන වස්තු විෂය නැතහොත් අත්දැකීම කෙරෙහි දක්වන ආකල්පය

3.ස්වරිය

සාහිත්‍ය කෘතිය කියවන පාඨකයා කෙරෙහි සාහිත්‍යකරුවා දක්වන අදහස

4.අභිප්‍රාය

කිසියම් සාහිත්‍ය කෘතියක් කෙබඳු අරමුණක් මුල් තැනින් තබා රචනා කොට ඇද්ද යන්න පරීක්ෂා කිරීම. (මිල්ලගහතැන්න ,2013.21)

7. තුලනාත්මක විචාර ක්‍රමය

සාහිත්‍ය විචාරණයේදී භාවිතා වන තවත් එක් විචාර ක්‍රමයක් ලෙස තුලනාත්මක විචාර ක්‍රමය පෙන්වා දිය හැකිය. තුලනාත්මක විචාර ක්‍රමය යනු කුමක්දැයි අධ්‍යයනය කිරීමේදී ඒ මෙසේ හඳුනාගත හැකිය. සාහිත්‍ය විචාරකයා කිසියම් කෘතියක අත්දැකීම, භාෂාව හා වෙනත් අංග ලක්ෂණ පිළිබඳ විග්‍රහයක් කරයි. එසේ වුවද එම කෘතිය පිළිබඳ නියම අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට ඒ හා සමාන තවත් කෘතියක් හා සසඳා බැලීම කරයි. මේ සංසන්දනාත්මක විචාරය හෙවත් තුලනාත්මක විචාර ක්‍රමය ලෙස හඳුන්වයි. (මිල්ලගහතැන්න.2013.19)

ඒ අනුව මෙම විචාර ක්‍රමය දේ සාහිත්‍ය විචාරය සිදුකරනු ලබන්නේ එම සාහිත්‍ය නිර්මාණය හා සමාන තවත් සාහිත්‍යය නිර්මාණයක් හා සසඳා බැලීමෙනි. එයින් පහසුවෙන් මෙම සාහිත්‍යය නිර්මාණයේ සාධනීය හා විසේෂණීය තත්ත්වයන් හඳුනාගත හැකිය. එසේම එයින් මෙම විචාරය අධ්‍යයනය කරන පාඨකයාට අනෙක් සාහිත්‍යයේ නිර්මාණ පිළිබඳව ද අවබෝධයක් ලබා ගත හැකිය.

2.3 ස්ත්‍රීවාදී විචාරය

ස්ත්‍රීවාදී විචාර සංකල්පය බිහිවී ඇත්තේ ස්ත්‍රීවාදය නම් වූ සංකල්පය තුළිනි. ඒ අනුව ස්ත්‍රීවාදය යන්න කුමක්දැයි හඳුනාගත යුතුය.

” ස්ත්‍රීවාදය යනු කාන්තාවන් සඳහා දේශපාලන ආර්ථික හා සමාජය වශයෙන් සමාහිතයින් සහ අධ්‍යාපන හා වෘත්තීය වශයෙන් සමාන අවස්ථා ආරක්ෂා කරන, තහවුරු කරන දෘෂ්ටිවාදයක් හා ව්‍යාපාර කිහිපයක එකතුවකි. (රූපසිංහ,2017.15)

”පුරුෂාධිපත්‍යය බලපාන සමාජ වල කාන්තාවන්ගේ පුද්ගලිකත්වය හා ස්වාධීනත්වය යටපත් කොට ඇති බවත්, ඔවුහු අර්ධ පුරවැසියන් බවට පත් වී ඇති බවත් කාන්තාවාදීහු තර්ක කළහ. ඔවුන්ගේ අධීෂ්ඨානය වූයේ කාන්තාවන්ට සම තත්ත්වයක්, ලැබෙන කාන්තාවන්ට ජීවන ගෞරවය ලබා දෙන වඩා සාධාරණ සමාජයක් බිහි කිරීමය. ” (දිසානායක,2014.76)

”පවුල තුළත් වැඩපොළෙහිත් සමාජයෙහි කාන්තාවන් ගොදුරුවන පීඩනය හා සුරැකීම ගැන අවබෝධයත්, එම තත්ත්වය වෙනස් කිරීම සඳහා ගැහැණුන් සහ පිරිමින් දැනුවත් කරන ක්‍රියාවකි. කාන්තාවන්ට විරුද්ධව දැනට පවත්නා වෙනස්කම් කිරීම් වලට සහනයක් ලබා ගැනීම වස් සමාන අයිතීන්ද නෛතික ප්‍රතිසංස්කරණ ද සඳහා උද්ඝෝෂණ කරන, සමානත්වය සහ විමුක්තිය සඳහා වන ව්‍යාපාර වලින් ඔබ්බට යන්නකි” (කිරුවන්දන්,1995.06)

පුරුෂාධිපත්‍යය සහිත සමාජයක කාන්තාවන්ට මුහුණපෑමට සිදුවූ තාඩන පීඩනවලට නැගී සිටීමක් වශයෙන් 18 වන සියවසේ අග භාගයේ දී ස්ත්‍රීවාදී ව්‍යාපාරය බිහි විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් සමාජයේ අනෙක් අංශ කෙරෙහි මෙන්ම සාහිත්‍ය විචාර වෙතද ස්ත්‍රීවාදී වින්තනය බලපෑවේය.

ස්ත්‍රීවාදය නිර්වචනය කිරීමේදී ප්‍රධාන අරමුණු දෙකක් 1979 දී බැංකොකේදී පැවති ස්ත්‍රීවාදී සමුළුවේදී ඉදිරිපත් විය.

1.පීඩනයෙන් නිදහස් වීම සඳහා නිවස තුළදීත් ඉන් පිටතදීත් තමන්ට රුචිකත්වය අනුව, තම මනාපය අනුව තෝරා ගැනීමේ නිදහස සහ තම ජීවිතය පාලනය කිරීමේ බලය තිබිය යුතුය.

2.ජාතික වශයෙන් ජාත්‍යන්තර වශයෙන් වඩා සාධාරණ සමාජ හා ආර්ථික පිළිවෙත් බිහි කිරීම තුළින් සියලු ආකාරයේ අසාධාරණකම් හා පීඩාවන් තුරන් කිරීම. (රණසිංහ, 2014.41)

එසේම විවිධ සමාජ අවශ්‍යතා අනුව ස්ත්‍රීවාදය වර්ග කිරීමත් හඳුනාගත හැකිය.

ලිබරල්වාදී ස්ත්‍රීවාදය

ලිබරල්වාදී ස්ත්‍රීවාදය මූලික වශයෙන් ධනවාදයේ දෘෂ්ටියක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. මෙහි අරමුණ වූයේ ලිංග භේදය හේතු කර ගනිමින් කරනු ලබන වෙනස්කම් දුරුකරමින්, සමාජයෙහි නිදහස් වෙළඳපොළෙහි ස්ත්‍රීන්ට රැකියාව ලබා දීමයි. උපත් පාලනය සඳහා නිදහස හා පහසුකම් මාතෘ නිවාඩු හා පොදු ළමා උවදාන යනාදිය ඔවුන්ගේ ඉල්ලීම් පිළිබඳ නිදර්ශන වේ. (රණසිංහ,2014.42)

මාක්ස්වාදී විචාරය

මාක්ස්වාදී ස්ත්‍රීවාදීන් පෙන්වා දෙන්නේ පවුල හා පෞද්ගලික දේපළ වැනි ධනවාදී අයතනය අහෝසි කර දැමීමෙන් කාන්තාවන්ගේ ප්‍රශ්නවලට විසඳුම් ලැබෙන බවයි. (කිරුවන්දන්,1995.03)

රැකියා ස්ත්‍රීවාදය

රැකියා ස්ත්‍රීවාදයෙන් තර්කය නම් ස්ත්‍රීන්ගේ යටහත් පහත් භාවය උද්ගත වන්නේ නිෂ්පාදන විධියෙන් නොව ප්‍රජනනයේදී ස්ත්‍රීන්ට පැවරෙන කාර්යයන් හා එම කාර්යභාරය ව්‍යාප්ත වීමෙන් දරුවන් ඇති දැඩි කිරීම හා ගෘහස්ථ කටයුතුවල සිරවීමේ තත්ත්වයෙන් බවයි. (රණසිංහ,2014.43) එසේම ඔවුන් පවසනුයේ දරුවන් බිහිකිරීමට කාන්තා ගර්භාෂයෙන් පිට බිහිකිරීමක් හා විවාහයෙන් තොරව කාන්තාවන්ට ස්වාධීනව දරුවන් බිහි කිරීම මගින් ගෘහස්ථ හිංසනය සිදු නොවන බවයි. (ලියනගේ,2006.56)

සංස්කෘතික ස්ත්‍රීවාදය

ඔවුන්ගේ පැහැදිලි කිරීම වනුයේ අවශ්‍යයෙන්ම කාන්තාවන්ගේ යටහත් වැනි රූපණය කරනුයේ ගැහැණියක වීමේ ජෛවීය ප්‍රත්‍යක්ෂ මගින් නොව ඒ පිළිබඳව මානසික හැඩගැස්ම මගින් බවයි. ජෛව වේදය මගින් කාන්තාවන්ට අත්‍යයන් කෙරේ වන දයාත්විත හැඟීම, ස්ව සත්‍යයෙන් කටයුතු කිරීම, නම්‍යතාව, තරගකාරී නොවීම, මාතෘ දයාවෙන් යුක්ත වීම පවරා ඇති බවයි. ඔවුන්ගේ අදහස මේ ගතිගුණ සමාජයේ යහපත උදෙසා වන බැවින් ඒවා ප්‍රශංසාවට භාජනය කළ යුතු බවයි. (රණසිංහ,2014.43)

සමාජවාදී ස්ත්‍රීවාදය

” ලිංග භේදය පදනම් කොටගෙන කාන්තාවන්ට වෙනස්කම් කිරීම ධනවාදයට කලින් සමාජයේ පැවැති බව ද පෞද්ගලික දේපළ අයිතිය නැති නිර්ධන පංතිය තුළද එය පවතින බැව් ද ඔවුහු දැඩි ලෙස විශ්වාස කළහ ”. (රණසිංහ,2014.44)2014.44)